

Sandur — ein bygd í menning:

Tann seinra av tveimum greinum um Sandsbygd í dag

Skuldi fólkið støðast máttu arbeiðspláss skaffast

Tí gjørdur vit íløgurnar. Tað hevur verið hugaligari at sitið í bygðaráðnum, um vit ikki bygdu út. Men vit valdu ikki lættastu leiðina, sigur bygðaráðsformaðurin

— Skuldi bygðin mennast. Skuldi fólkið støðast og trívast, skuldu fleiri arbeiðspláss skaffast. Hetta gjørdur vit okkum greitt, tá vit skipaðu okkum í bygðaráðnum fyri fimm árum síðani. Og fyri at skaffa arbeiðspláss, máttu vit gera hesar íløgurnar, sigur Birgir Mohr, bygðaráðsformaður á Sandi.

Birgir Mohr: — Eg haldi ikki, at vit í dag kunnu kalla Sandoyinna fyrri »tann gloymda oyggina«

Íløgurnar, hann sipar til, eru havnautbyggingin og flakavirkid. Hesar íløgurnar, sum toga upp ímóti teimum 30 milliónunum, vóru umrøddar í eini reportasju av Sandi í Sosialinum síðsta leygardag.

— Tað hevði verið nógv lættari og hugnaligari at sitið í bygðaráðnum, um vit einki bygdu út, men bert royndu at fáa javnvág í tað, sum var gjørt og so lótu standa til.

— Vit valdu ikki lættastu leiðina, tí vit mettu, at hon var ikki tann rætta. Vit vildu hava menning. Men tíverri er tað framvegis soleiðis, at nógvir heimasandsmenn arbeiða í Havn — fara norður mána morgun og koma suður aftur friggjakkvöld.

Men til heystar eru vinnumøguleikarnir í Sandoyinni bættrir. Tá fer flakavirkini hjá P.f. Borgini væntandi at taka ímóti. Og nakrar mánaðir seinri — um ársskiiftið kanska — eru atstøðurnar hjá útróðrar- og fiskimonnum bættrar munandi, við tað at nýggja havnautbyggingin er liðug.

Samstarv

Birgir Mohr fjalir ikki í samrøðuni, at treytin fyri og grundarlagið undir øllum útbyggingunum er eitt gott samstarv. Bæði í bygðaráðnum og millum

Politiskt og ikki

— Er bygðaráðið valt politiskt?

— Tað veit eg ikki. Men vit hava ongatið dult, hvønn flokk vit hoyra til. Øll vita, at Eyðun Vidø er fólkaparlamannur og øll vita at eg eri javnaðarmaður. Men vit eru fyra valdir á einum lista og 2 eru ikki javnaðarmenn, meðan Eyðun er valdur fyri seg sjálfan. So tað er uppstillað tvørpolitiskt.

— Men eg kann leggja afturat, at formaðurin í kommununi á tólva ári á rað er javnaðarmaður. Og javnaðarflokkurin hevur átt annan tingmannin í oynni síðan 1936 — tó ikki í 1979 og 80.

Mugu standa sum ein maður

Birgir leggur eisini dent á, at samstarvið millum bygðarráðini í oynni er gott. Tey eru felags um fleiri ting. M.a. Sandoyar Meginskúla og læknamiðstöðina.

Og í løtuni situr ein felags nevnd, sum arbeiðir við tankanum um at byggja eitt ellisheim í oynni.

— Um vit ikki standa saman úteftir, eru vit ov veikir í mun til restina av Føroyum, tí vit eru ikki meira enn 17—1800 fólk í sýsluni, sigur Birgir.

Hann nertir eisini við spurningin Skopun-Sandur:

— Hugsa vit um problematikk Skopun-Sand, verður mótsetningurin altíð tikin fram. Fólk ugga seg við, at gekst tað illa í Skopun, gekst enn verri í hond á Sandi og øvugt. Men hetta er ein stokkutur uggi.

— Hvør sær eru bygðirnar so stórar í dag, at tær kunnu bæði hava brúkligar havnir, góð og livilig flakavirki og hvør sær kunnu tey driva sini skip.

Men grundarlagið fyri framtíðini er samstarv. Tað er neyðugt, at komm-

unurnar samstarvast. Og tað er neyðugt, at virkisleiðslurnar kunnu hjálpa hvørjum øðrum, tá á stendur. Við frystikapasiteti, sløgtvirkkan, víðari góðsking, spesiallinjum og kanska eisini við arbeiðsfólki, tá tørvur er á tí. Í dag skilja partarnir hvønn annan. Vónandi kann eitt samstarv byggja tað. Eftir minum tykki er tað drepani, um misnøgd og øvundsjúka verður dyrkað.

Stórsta talið nakrantíð

Sandoyar Meginskúli er eitt dømi um, at samstarv millum bygðir kann vera

mennandi.

Birgir greiðir frá, at inn-til Meginskúlin varð bygður, minkaði fólkatalið. Men síðan er tað vaks- ið.

— Tá Meginskúlin varð bygður segði ein politikari — minnst meg rætt var tað Demmus Hentze — at Meginskúlin var tann fyrsta skriðan sum leyp á menningarleið her í oynni. Har ein skriða er lópin, er onnur væntandi. Fleiri eru farnar — og allar á menningarleið. Fólk flytur til aftur oynna og tað stóðist betur. Í dag búgva 640 fólk á Sandi. Tað er tað mesta sum nakrantíð hevur verið her.

»Virkið« er karmur um mentan og frítíð

Fyri nokrum árum síðani varð húsið hjá ungmannafelagnum Virkinum útbyggt fyri eina mill. kr.

— Men ein bygd er ikki bara havn, virki, skúli og arbeiðsfólk. Hvat kunnu tit bjóða fólki av øðrum?

— Á hesum øki hava sandoyingar verið frammaliga. Allar bygðirnar eiga dansistovu ella ungdomshús. Húsavík, Skálavík og Dalur eiga nýggj hús. Skopuningar hava enn ikki útbyggt ta gomlu dansistovuna, men ætlan hevur verið frammi, sigur Birgir.

— Sandingar bygdu stutt eftir krigslok stórt og snotuligt ungmannahús. Tað var ungmannafelagið Virkið sum bygd húsin. Hetta er karmur um dans, sjónleik, skemt, fundir, samkomur og ungdomsarbeiði annars. Harafturat hevur ungmannafelagið biograf.

Útbyggt fyri eina mill. kr.

— Hetta húsið varð útbyggt fyri trimum-fýra árum síðani fyri eina mill. kr. Øll bygðin stendur aftan fyri felagið og er karmur um húsið. Virksemið er nógv. Serliga á vetri. Børnini koma dug-

liga í húsið, sum altíð er opið fyri ungdominum.

Í dag verður eisini gjørt eitt stórt arbeiði fyri at stímbra tann føroyska dansin. Tey hava hugnakvöld við upplestri o.ø. Tey spæla ymisk spøl og borðtennis. Orkestrur venja. Tað er eitt stað, har tey altíð kunnu fara. Treytin er, at tey skulu fara væl um og tað gera tey greiðir Birgir frá.

Formaður í felagnum er Sólvi Simonsen. Hann hevur verið formaður í nógv ár.